

7. třída - Boží pomoc k růstu člověka

Vazba učiva 7. třídy na klíčové kompetence:

Kompetence k učení

- Na základě zprávy o stvoření žák porozumí symbolickému způsobu vyjadřování v jazyce Bible a v jazyce církve a postupně integruje náboženský způsob vnímání a chápání světa do celku svého vztahu ke světu vedle pohledu přírodních a humanitních věd.

Kompetence k řešení problémů

- V tematickém celku 7.3 (Křesťanská vzájemná pomoc) se žáci systematicky zabývají etickým rozměrem života. Mají dostatek příležitostí k reflexi problémových situací, o jejichž řešení diskutují a hledají řešení s ohledem na učení církve. Rozvíjíme schopnosti žáků vnímat události svého života a zpracovávat je jako životní zkušenost, tj. schopnost transformovat na základě reflexe prožitých událostí své jednání v budoucnosti. Podobně se postupuje i v některých hodinách ostatních tematických celků.

Kompetence komunikativní

- Žák porozumí legendě jako literárnímu útvaru a reflektuje význam jejího sdělení. Žák umí popsat a diskutovat o ekologických problémech a o stejné důstojnosti muže a ženy. Schopnost neverbální komunikace obohacujeme o vnímání a porozumění symbolice řeči rukou (viz 7.4.17) či symbolice chleba (celek 7.6) a v celém tem. celku 7.2.

Kompetence sociální a personální

- Rozvíjení osobnosti žáka umožňujeme zejména systematickým zaměřením na základní principy křesťanského vztahu k lidem, který definuje prosocialitu člověka jako „lásku k bližnímu“. Žáky motivujeme k utváření kompetence rozvíjením principu „starší a silnější pomáhají mladším a slabším“, pokud je předmět vyučován ve věkově smíšených skupinách. Žáci pracují často ve dvojicích a v malých skupinách, v nichž si mají možnost uvědomit, co vše s sebou přináší kooperativní způsob práce. Uplatňuje se zvláště v tem. celku 7.3.
- Tuto kompetenci dále rozvíjíme v tem. celcích 7.5 a 7.7, kde systematicky pracujeme na duchovním rozměru osobnosti žáků.

Kompetence občanské

- Při diskusích o roli člověka vzhledem ke světu a o důstojnosti muže a ženy se žáci učí respektovat přesvědčení druhých lidí, rozlišovat hodnoty, ze kterých vycházejí jejich postoje a učí se chápat základní principy, na nichž spočívají zákony ochrany přírody a důstojnosti člověka. Učí se rozhodovat v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.
- Vedeme žáky k vytváření a rozvíjení tolerantních postojů vzhledem k příslušníkům jiných náboženství, a to v tem. celku 7.7 k židovství. Z tohoto porozumění potom rozvíjíme budování tolerantních postojů díky tomu, že žáci lépe rozumí kulturnímu a historickému kontextu existence jiných náboženství.
- Rozvíjíme vědomí postoje odpovědnosti žáků jednak ke světu samotnému, jednak k lidem, ale také k Bohu. V tem. celku 7.7 se věnujeme touze člověka po svobodě a s ní spojené spoluzodpovědnosti za svět.
- Postoj křesťanské odpovědnosti za svět vytváříme a podporujeme zejména důrazem na reflexi symboliky biblické zprávy o stvoření (tem. celek 7.1), z níž vyplývá nejen požadavek odpovědného zacházení s přírodou, ale i souvislost mezi kvalitou vlastního duchovního rozměru své existence a kvalitou vztahu k přírodě. Prohlubujeme tedy motivaci k vnějšímu zacházení se světem do motivace plynoucí z duchovního postoje ke světu, jehož

projevem je vlastní aktivní šetrné chování ke světu.

7.1 Křesťanská výpověď zprávy o stvoření

Vazba na jiné předměty a na průřezová témata:

Přírodopis a Enviromentální výchova – tento tematický celek doplňuje odborné znalosti žáků o schopnost vnímat hlubší celistvost světa zahrnující také vztah ke kráse, dobru, dokonalosti a k transcendenci. Tak rozvíjí u žáků vnitřní potřebu aktivně se zajímat o lidské aktivity související s problémy životního prostředí. Rozvíjí vědomí zodpovědnosti za svět.

Výchova demokratického občana, Osobnostní a sociální výchova – tematický celek se zabývá vztahy mezi mužem a ženou a jejich stejnou důstojností opřenou o křesťanský pohled na osobnost člověka.

7.1.1 POČÁTEK

Očekávaný výstup:

Žáci mají zažít úžas nad dokonalostí a řádem ve vesmíru i na naší planetě.

Žáci mají interpretovat zprávu o stvoření jako oslavnou píseň na Boha – Tvůrce světa.

Vzdělávací obsah:

Biologické zákonitosti makrosvěta

Biologické zákonitosti mikrosvěta

Gn 1,1–23

7.1.2 ČLOVĚK – NEJMILEJŠÍ BOŽÍ TVOR

Očekávaný výstup:

Žáci mají popsat zvláštnosti a krásy role, které vyplývají z jejich vlastního pohlaví.

Žáci si mají objasnit, jak biblická zpráva o stvoření člověka jako muže a ženy zdůrazňuje rovnost obou pohlaví.

Vzdělávací obsah:

Zpráva o stvoření člověka (Gn 1,27–31)

Otázka téže důstojnosti muže a ženy

7.1.3 VYTUŠIT TVŮRCE

Očekávaný výstup:

Žáci mají interpretovat svět jako symbol Boží přítomnosti.

Žáci mají tvůrčím způsobem poznat a vysvětlit text žalmu 136.

Vzdělávací obsah:

Imaginativní nazírání krásy světa

Žalm 136, verše 1–9 a 25–26

7.1.4 VÁŽIT SI STVOŘENÍ

Očekávaný výstup:

Žáci mají popsat ekologické problémy svého nejbližšího okolí a světa. Žáci mají na základě biblické zprávy vyvodit závěr, že člověk je součástí stvoření a je za svět odpovědný.
Vzdělávací obsah:
Gn 1,28 a Gn 2,15 Ekologické problémy jako následek zneužití převahy člověka nad světem Výchova k odpovědnosti za životní prostředí, které mě obklopuje
7.1.5 SVATÝ FRANTIŠEK
Očekávaný výstup:
Žáci mají být uvedeni do práce s legendou jako literárním útvarem. Žáci mají objasnit život svatého Františka jako vzor křesťanského vztahu ke světu.
Vzdělávací obsah:
Legenda jako literární útvar Životopis svatého Františka

7. 2 Svátosti církve a jejich souvislost s tajemstvím života

Vazba na jiné předměty a na průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova – psychohygiena, mezilidské vztahy, hodnoty, postoje a praktická etika.

Multikulturní výchova – lidské vztahy.

7.2.6 KDYBY STROMY MOHLY MLUVIT

Očekávaný výstup:

Žáci mají vysvětlit rozdíl mezi popisným a symbolickým vnímáním světa.

Žáci mají interpretovat strom jako znamení člověka.

Vzdělávací obsah:

Popisné a symbolické vnímání světa

Strom jako symbol života

Ž 1,1–3

7.2.7 ŽÍT S BDĚLÝMI SMYSLY

Očekávaný výstup:

Žáci mají poznat, že z celku světa vnímáme především to, co je pro nás důležité, a ne jeho objektivní vlastnosti.

Žáci mají rozlišit v druhých lidech a ve světě především hodnoty dobra.

Vzdělávací obsah:

Cvičení ticha

Výchova k meditaci

Cvičení negativního a pozitivního vnímání lidí, světa a sebe

7.2.8 NA VŠECH CESTÁCH S TEBOU

Očekávaný výstup:

Žáci mají objasnit symbolický charakter komunikace.

Žáci mají interpretovat svátostiny jako připomínku Božího působení.

Vzdělávací obsah:

Žehnání a jiné svátostiny

7.2.9 NEKONEČNÝ PRAMEN

Očekávaný výstup:

Žáci mají vysvětlit rozdíl mezi svátostinou a svátostí: svátostina je symbolická připomínka Božího působení v životě člověka, svátost je symbolické jednání zpřítomňující aktuální Boží působení v životě člověka. Žáci mají vlastními slovy vyjádřit, proč je Kristus pramenem všech svátostí.

Vzdělávací obsah:
Svátosti jako pomoc ve významných chvílích lidského života Svátosti jako účinná znamení: nejsou pouze symbolem Boží blízkosti, ale zpřítomňují ji, protože v nich jedná Kristus.
7.2.10 NADĚJE PŘESAHOJÍCÍ SMRT
Očekávaný výstup:
Žáci mají rozpoznat v symbolech slavnosti Všech svatých a Vzpomínky na všechny věrné zemřelé znamení smrti a vzkříšení. Žáci mají uvést vztah mezi křesťanskou vírou ve vzkříšení a mezi svou vlastní vírou nebo vírou křesťanů, které znají.
Vzdělávací obsah:
Symboly smrti a vzkříšení Křesťanská víra ve vzkříšení z mrtvých
7.3 Křesťanská vzájemná pomoc
Vazba na jiné předměty a na průřezová témata:

Výchova demokratického občana – angažovanost ve prospěch nemocných a trpících, lidská solidarita opřená o křesťanský pohled na osobnost člověka a na křesťanské hodnoty v mezilidských vztazích.
7.3.11 DÍVÁM SE NA SEBE
Očekávaný výstup:
Žáci mají pravdivě určit své schopnosti a poznat svou připravenost nasadit své schopnosti pro druhé lidi. Žáci mají objasnit, proč skutečná hodnota člověka není dána jeho výkony, ale tím, že ho Bůh bezpodmínečně miluje.
Vzdělávací obsah:
Mt 22,36–40 Dvojí přikázání lásky: Boží láska k člověku je pramenem našeho sebehodnocení a naší připravenosti milovat druhé lidi
7.3.12 POHLED NA BLIŽNÍHO: CHARITA ZNAMENÁ LÁSKA
Očekávaný výstup:
Žáci mají prokázat dovednost hledět na druhé nejen z pohledu jejich pozitivních vlastností, ale především z pohledu jejich potřeb. Žáci mají pojmenovat konkrétní formy organizované pomoci potřebným lidem.
Vzdělávací obsah:
Křesťanské a humanitární organizace (Charita, Adra, Člověk v tísni) Přehled o organizované pomoci druhým lidem Výchova k solidaritě: vnímání potřeb druhých lidí
7.3.13 SVATÍ MAJÍ ZVLÁŠTĚ DOBRÉ OČI
Očekávaný výstup:
Žáci mají reprodukovat informace o životě vybraných světců. Žáci mají aplikovat jejich pohled na lidskou bídu ve svém okolí a ve světě.
Vzdělávací obsah:
Životy konkrétních světců jako příklady křesťanské solidarity Konfrontace se současným životním stylem v naší zemi
7.3.14 U ZÁKLADŮ BRATRSKÉ LÁSKY
Očekávaný výstup:
Žáci mají objasnit křesťanský pohled na druhé lidi, že v každém člověku je přítomný Kristus. Žáci mají prokázat hloubku motivace křesťana k pomoci, která nevychází jen z humanismu, ale pramení ze ztotožnění bližního s Kristem.
Vzdělávací obsah:

Skutky tělesného milosrdenství Mt 25,31–40
7.3.15 ZAČÍNÁME BÝT AKTIVNÍ
Očekávaný výstup: Žáci mají udělat zkušenost se společnou organizací práce pro trpící lidi. Žáci mají zakusit radost z práce ve prospěch druhých. Žáci mají vysvětlit význam materiální pomoci, která je spojena s modlitbou za trpící.
Vzdělávací obsah: Malý projekt pomoci pro trpící lidi ve světě – Tříkrálová sbírka Příklad, jak organizovat i jiné projekty pomoci
7.3.16 JEHO SVĚTLO VSTUPUJE DO BÍDY SVĚTA
Očekávaný výstup: Žáci mají objasnit smysl prvních kapitol Matoušova evangelia: Ježíš naplnil svým příchodem očekávání Izraele, že Mesiáš – Spasitel – osvobodí člověka. Žáci mají prokázat, že právě tím přináší naději a světlo i do jejich života.
Vzdělávací obsah:

Mt 1,1–16; Mt 1,18–25; Mt 2,1–12; Mt 2,13–18; Mt 2,19–23
Gn 28,14
Aktualizace vánočního příběhu

7.4 Výpověď Bible o lidské společnosti

Vazba na jiné předměty a na průřezová témata:

Český jazyk a literatura – představuje Starý zákon

Multikulturní výchova – představuje Bibli jako knihu, která formovala evropskou kulturu

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Bible, která leží v kořenech evropské civilizace

7.4.17 NAŠE RUCE MLUVÍ

Očekávaný výstup:

Žáci mají získat citlivost pro symbolický výraz gest rukou jak v pozitivní, tak v negativní rovině: ruce dělají viditelným to, co je v srdci.

Žáci mají vysvětlit, jak křesťan chápe Boží přítomnost skrze Krista ve svátostech.

Vzdělávací obsah:

Vnější gesta jako symboly vnitřního postoje

7.4.18 LIDÉ VNÍMAJÍ JEŽÍŠOVY RUCE

Očekávaný výstup:

Žáci mají objasnit svátosti jako dotek Ježíšovy přítomnosti skrze ruce udělovatele.

Vzdělávací obsah:

Příběhy z Ježíšova života, v nichž uzdravoval dotekem svých rukou

Svátosti jako příběhy, v nichž nás Ježíš uzdravuje skrze ruce a gesta udělovatele

7.4.19 SLOVA JSOU JAKO OBRAZY

Očekávaný výstup:

Žáci mají vysvětlit symbolický význam řeči.

Žáci mají být osloveni vtipem i poetikou obrazné a metaforické řeči. Žáci mají popsat obraznou řeč Bible.

Vzdělávací obsah:

Dvojí symbolický význam řeči:

- písmeno jako znak
- slovo jako metafora

7.4.20 BOŽÍ SLOVO VE SLOVĚ LIDSKÉM

Očekávaný výstup:

Žáci mají popsat skladbu knih Starého zákona. Žáci mají umět rozlišit základní literární druhy použité ve Starém zákoně.
Vzdělávací obsah:
Dělení knih Starého zákona Literární druhy ve Starém zákoně Vyhledávání textů ve Starém zákoně
7.4.21 OBRAZNÁ ŘEČ BIBLE
Očekávaný výstup:
Žáci mají ilustrovat, jak se za biblickými obrazy skrývají hluboké výpovědi o Bohu. Žáci mají popsat souvislost Božího slova, které se odkrývá v lidském slově Bible.
Vzdělávací obsah:
Proroctví, žalmy, předpisy a další způsoby vyjadřování ve Starém zákoně
7.4.22 SETKÁNÍ S BOŽÍM SLOVEM
Očekávaný výstup:

Žáci mají popsat, jaký účinek měla Ježíšova slova na jeho okolí. Žáci mají vysvětlit účinek Ježíšových slov obsažených v Bibli na lidi v průběhu dějin. Žáci mají specifikovat, jaký účinek mají tato slova na ně osobně. Žáci mají rozlišit způsob působení Božího slova: působí – zasahuje – proměňuje.
Vzdělávací obsah:
Ježíšova slova jako Boží slovo pro nás
7.5 Smysl utrpení Ježíše Krista pro záchranu člověka
Vazba na jiné předměty a na průřezová témata:
Výchova demokratického občana – prosociální chování
7.5.23 VŽDYŤ TY VÍŠ...
Očekávaný výstup:
Žáci mají být povzbuzeni k odvaze ptát se na smysl utrpení způsobeného zlem a nespravedlností. Žáci mají objasnit spoluúčast Boha na utrpení světa v Ježíši Kristu jako křesťanskou odpověď na zlo ve světě.
Vzdělávací obsah:
Odpovědi na smysl utrpení Křesťanský pohled na smysl utrpení
7.5.24 SPOUTÁN ŘETĚZY
Očekávaný výstup:
Žáci mají zaměřit svou pozornost v pašijových událostech na lidi, kteří pomáhají Ježíši na jeho cestě. Žáci si mají specifikovat, kdo pomáhá jim a komu pomáhají oni na „pašijových cestách“.
Vzdělávací obsah:
Křížová cesta Výchova ke křesťansky motivovanému prosociálnímu chování
7.5.25 V KRÍŽI JE SPÁSA
Očekávaný výstup:
Žáci mají interpretovat kříž nejen jako znamení Ježíšova utrpení, ale také jako znamení života a spásy.
Vzdělávací obsah:
Ježíš ukřižovaný – Spasitel světa L 23,35–48
7.5.26 JÁSEJME – ALELUJA
Očekávaný výstup:

Žáci mají ve slovech „dotekem k víře“ popsat symbolické vyjádření lidského otevření se víře ve zmrtvýchvstalého Krista. Žáci mají rozlišit různé postoje lidí k víře ve zmrtvýchvstání Krista.
Vzdělávací obsah:
Dotek víry při setkání Marie z Magdaly se vzkříšeným Kristem Dotek víry při setkání Tomáše se vzkříšeným Kristem Reflexe vlastního postoje k víře
7.6 Význam a symbolika Eucharistie
Vazba na jiné předměty a na průřezová témata:
Výchova demokratického občana – prosociální chování
7.6.27 BÝT JEDEEN DRUHÉMU CHLEBEM
Očekávaný výstup:
Žáci mají specifikovat obyčejný chléb jako podstatný zdroj lidské obživy. Žáci mají objasnit symbolický aspekt chleba: Chléb jako znamení života, znamení solidarity a porozumění. Žáci mají interpretovat eucharistický chléb jako účinné znamení Kristovy přítomnosti.
Vzdělávací obsah:

Chléb jako potrava Chléb jako symbol dělení se a vzájemného porozumění Eucharistie jako chléb života, znamení Kristovy přítomnosti
7.6.28 JÁ JSEM CHLÉB ŽIVOTA
Očekávaný výstup:
Žáci si mají určit biblické texty popisující události, kdy se Ježíš „jako chléb“ rozdává druhým lidem. Žáci mají interpretovat chápání eucharistického chleba jako účinného znamení Kristovy přítomnosti.
Vzdělávací obsah:
Svátost eucharistie J 6,47–51
7.7 Exodus a lidská touha po svobodě
Vazba na jiné předměty a na průřezová témata:
Výchova demokratického občana – prosociální chování Multikulturní výchova – lidské vztahy, princip sociálního smíru a solidarity, mezináboženský dialog
7.7.29 VÝKŘIK PO BOHU – DNES A VČERA
Očekávaný výstup:
Žáci mají uvést vztah mezi voláním po Bohu porobeného izraelského národa a voláním dnešních porobených národů. Žáci mají vysvětlit, jak i nárek může být modlitbou.
Vzdělávací obsah:
Touha po svobodě, samostatnosti a spravedlnosti v kontrastu s realitou světa Otázky po smyslu utrpení a příčinách sociální nespravedlnosti Vysvobození Izraelitů z egyptského otroctví Ex 1. a 2. kap. Modlitba nářků
7.7.30 TEN, KDO SLYŠÍ VOLÁNÍ
Očekávaný výstup:
Žáci mají uvést vztah mezi Božím jednáním s porobeným Izraelem a Božím jednáním dnes. Žáci mají objasnit, jak Bůh slyší naše volání, zná naši nouzi a chce nás vysvobodit.
Vzdělávací obsah:
Povolání Mojžíše Výchova k soucítění s druhými
7.7.31 BŮH VYVÁDÍ Z POROBY
Očekávaný výstup:

Žáci mají porovnat dva prameny příběhu o vyvedení Izraele z egyptského otroctví. Žáci mají diskutovat různé úhly pohledu na osvobozující Boží jednání.
Vzdělávací obsah:
„Pesach“ – židovský „svátek překročení“ Vyvedení z Egypta
7.7.32 PŘEKONAT POUŠŤ
Očekávaný výstup:
Žáci mají rozkrýt paralelu mezi putováním izraelského národa pouští a nárokem na svobodné jednání ve vlastním životě: poušť zde není obrazem životních těžkostí, ale obrazem situace lidské svobody. Žáci mají pochopit, že pravá svoboda spočívá v naší schopnosti umět se omezit ve prospěch druhého, ne moci si všechno dovolit.
Vzdělávací obsah:
Izraelský národ na poušti Desatero Poušť jako obraz situace lidské svobody
7.7.33 ZASLÍBENÁ ZEMĚ
Očekávaný výstup:

Žáci mají objasnit, že touha po lepším světě, kterou má každý člověk, je zobrazena a naplněna v biblickém příběhu Exodu obrazem „zaslíbené země“, do které Hospodin přivádí izraelský národ. Žáci mají objasnit, že křesťanská vize Božího království není pouze vizí posmrtného života, ale Božího království na této zemi na konci věků, na jehož uskutečnění spolupracujeme už nyní.
Vzdělávací obsah: Biblický příběh o „zaslíbené zemi“ Zasazení se o důstojný život člověka na zemi – začátek budování Božího království
7.7.34 VÍRA, NADĚJE, LÁSKA
Očekávaný výstup: Žáci mají získat celistvý vhled do souvislosti obsahů tohoto ročníku, který spočíval v prohloubení tří božských ctností: víry, naděje a lásky.
Vzdělávací obsah: Láska – obsah hodin 1–16: Bůh postavil lidi do světa s úkolem, aby jej ve vzájemné lásce chránili a spravovali. Naše láska směřuje ke světu a k lidem. Víra – obsah hodin 17–28: Bůh se sděluje člověku v Ježíši Kristu, ve svém Slově a ve svátostech. Naše víra, směřující k Bohu, nám dává sílu. Naděje – obsah hodin 29–33: Bůh osvobozuje člověka z jeho otroctví a strachu a vede ho do nové země, Božího království. Náš životní optimismus, naše naděje, se opírá o Boží zaslíbení.